

Առաքիճուքիւնը՝ քարաժայռներու մէջ ալ երջանիկ է.

Ազգամէթ վէզերը իր երկտասարդութեան ժաւանակ շատ հաճոյացեր էր Սուլթան Մահմուտին, որ տէրութեան առջի պատուին հասցուց. Ազգամէթ հազիւ թէ պատուոյն հասաւ, ուղեց անկարգութիւնները ուղղել. բայց մեծերը և ի մամները թագաւորին և ժողովրդեան երեսէն զինքը ձգեցին:

Այս թշուառութեան միջոց լսեց թէ ամենքը ատելութեան ազաղակներով իրեն դէմն ելեր են: Իր ստացուածքները և բարեկամները ձգած, խորասանու ժայռերուն մէջ փախաւ. հոն գեղեցիկ հիւղի մը մէջ միայնակ կ'ապրէր, որ ինքը շինած էր, և գետեզէրք երկիր մը կը մշակէր: Երկու տարի այս միայնութեան մէջ ապրեցաւ, ինչուան որ Իւզպէք իմաստունը իմացաւ իր առանձնաւ նալը: Իւզպէքայ առաքելի խորհուրդները Վէզերին թշուառութեանը օգուտ մը չէին կրցած ընել: Իմաստունը որ իր բարեկամը թշուառութեան մէջ մոռցած չէր, գէպ 'ի խորասան գնաց:

Վէզերին հիւղին փարսախի մը չափ մօտեցեր էր Իւզպէք՝ երբոր անոր հանգիպեցաւ, զիրար ճանչցան ու գրկեցին, իմաստունը կուլար, իսկ Ազգամէթի երեսը խնտում էր, ճակատը զուարթ և աչքերուն վրայ ուրախութիւն մը կը փայլէր: Օրհնած ըլլայ մարգարէն որ դժբաղդներուն ոյժ կու տայ, ըսաւ Իւզպէք. ան որ Արևնու կանաններուն մէջ գեղեցիկ տուն մը կը բնակէր, հիմա գոհ է խորասանու ժայռերուն մէջ գլուխը հիւղի մը մէջ: Ո՛վ Ազգամէթ, առաքելութիւններդ քեզի հետ են նաև այս անապատներու մէջ, բայց անոնք թէպէտ և հերածի աւելանքները, 'Ախաբուրի գոհարները և Մազան տէրանի մետաքսները կորսնցրնելուդ վրայ միթաւրեր են գլեզ, սակայն միայնութիւնդ ալ կրցան սփոփել. նոյն իսկ բարեկամ չունեցողները կարօտ են ընկերոջ մը. որ լուութիւնը՝ գերեզման մը չէ:

Սակայն երթալով Ազգամէթայ հիւղին կը մօտենային, ուր առաւօտունէ վերջը դեռ մտած չէր. երկտասարդ ձիու մը փինջալը լսեցին որ ցատքըտելով իրենց կու գար, երբ Վէզերին մօտեցաւ, փայփայեց զանիկայ, որուն առջևէն գրնաց ոստնով և խինջալով:

Իւզպէք տեսաւ որ մօտ մարգագետիններուն մէջ երկու գեղեցիկ երինջներ կը վազէին, որոնք Ազգամէթայ առջևէն անցան, կարծես թէ կաթեր նին անոր կ'ընծայէին և վերինն կ'երկնցընէին լուծի, անոնք ալ ետեւէն գացին: Քանի մը քայլ անդին, երկու այծ՝ որոնք երկու ուլեր ալ ունէին՝ ժայռէ մը վար իջան. և ցատքելով կը յայտնէին ուրախութիւնն իրենց տէրը տեսնելուն համար. ասոնք ալ Ազգամէթի ընկերացան չորս կողմէն պտըտելով զուարճանալով:

'Նայիս պզտի պարտէզի մը մէջէն որ մատղաշ ծառերով զարդարուած էր՝ չորս հինգ ոչխար ելան՝ որոնք կը բառաչէին կը խայտային և Ազգամէթի ձեռքը կը լցէին որ ժպտելով իրենց կ'երկընջընէր. նոյն միջոցին քանի մը աղաւնի եկան ու սերուն և գլխուն վրայ կեցան: Մտաւ այն ծառատունկին մէջ որ իր հիւղը կը շրջապատէր, և ահա աքաղաղ մը ուրախութեան աղաղակ մը փրցուց. երբոր աքաղաղը և հաւերը կ'անչուրուտելով աւելցուցին իր ետեւի բազմութիւնը, իշուկ մը, որ պարտիզէն կ'անցնէր, սկսաւ զուլ: Բայց այս ամեն կենդանիներուն ուրախութեան և սիրոյ նշանները չէին կրնար հաւասարել երկու ձերմակ շներու սիրոյն, որոնք դրան առջևը Ազգամէթայ կ'ըսպասէին, և բնաւ անոր չէին մօտենար, կարծես թէ իրենց յանձնուած բնակութիւնը հաւատարմութեամբ պահելնին ցուցնել կ'ուզէին. բայց անոր ներս մտնելու միջոց շատ եռանդուն սէր ցըցուցին, չորս կողմը կը ցատքէին, ոտքը կ'ընային՝ կը լցէին, ուրախութեան կերպեր կը ցուցընէին. Ազգամէթ քիչ մը որ զանոնք կը շնորհ կը ցատքըտէին, հիւղին չորս կողմը կը պտըտէին իրենց ամեն ուժովը վազելով և հաջելով, չափազանց ուրախութենէ՝ խենդութիւն մը կարծես վրանին եկեր էր, չուտ չուտ կը դառնային Ազգամէթի քով հաւալով և շունչերնին բռնուած և անոր ոտքերուն քովը կ'ընային: Իւզպէք այս տեսարանիս վրայ կը խնտար: Ահա կը տեսնաս զիս, ըսաւ Վէզերը, որ ես նոյն եմ մանկութենէս 'ի վեր, բարեկամ զգայուն արարածոց. մարդկանց բարիք ընել ուղեցի, իրենք իմ կամաց գէմն ելան, ես ալ այս կենդանիները երջանիկ կ'ընեմ, և իրենց երախտագիտութեամբը կը զուարճանամ. դու զիս խորասանու ժայռերուն մէջ փակուած կը տեսնես, բայց ընկերներ ունիմ, և իմ այս միայնութիւնս շիրիմ մը չէ. դեռ կ'ապրիմ սիրելիդ իմ Իւզպէք, դեռ կ'ապրիմ. կը սիրեմ, և կը սիրուիմ: